

14 oktober 2025

Presentatie jaarverslag 2024 van de Europese Rekenkamer aan de commissies Europese Zaken en Financiën van de Eerste Kamer

Presentatie door
Stef Blok
lid Europese Rekenkamer

EUROPESE
REKENKAMER

Eerste
Kamer der Staten-Generaal

Jaarverslag 2024

Ons oordeel over rechtmatigheid

Financieel beheer:

Opgenomen leningen, aflossing en dekking

Herstel- en veerkrachtfaciliteit

Wat onze onderzoeken zeggen over de toepassing van het model voor het aankomende meerjarig financieel kader

Doelmatigheidsonderzoeken uitgelicht

Belastingconcurrentie, handhaving EU regels, digitale betalingen, militaire mobiliteit, EU-industriebeleid en aanvullende pensioenen

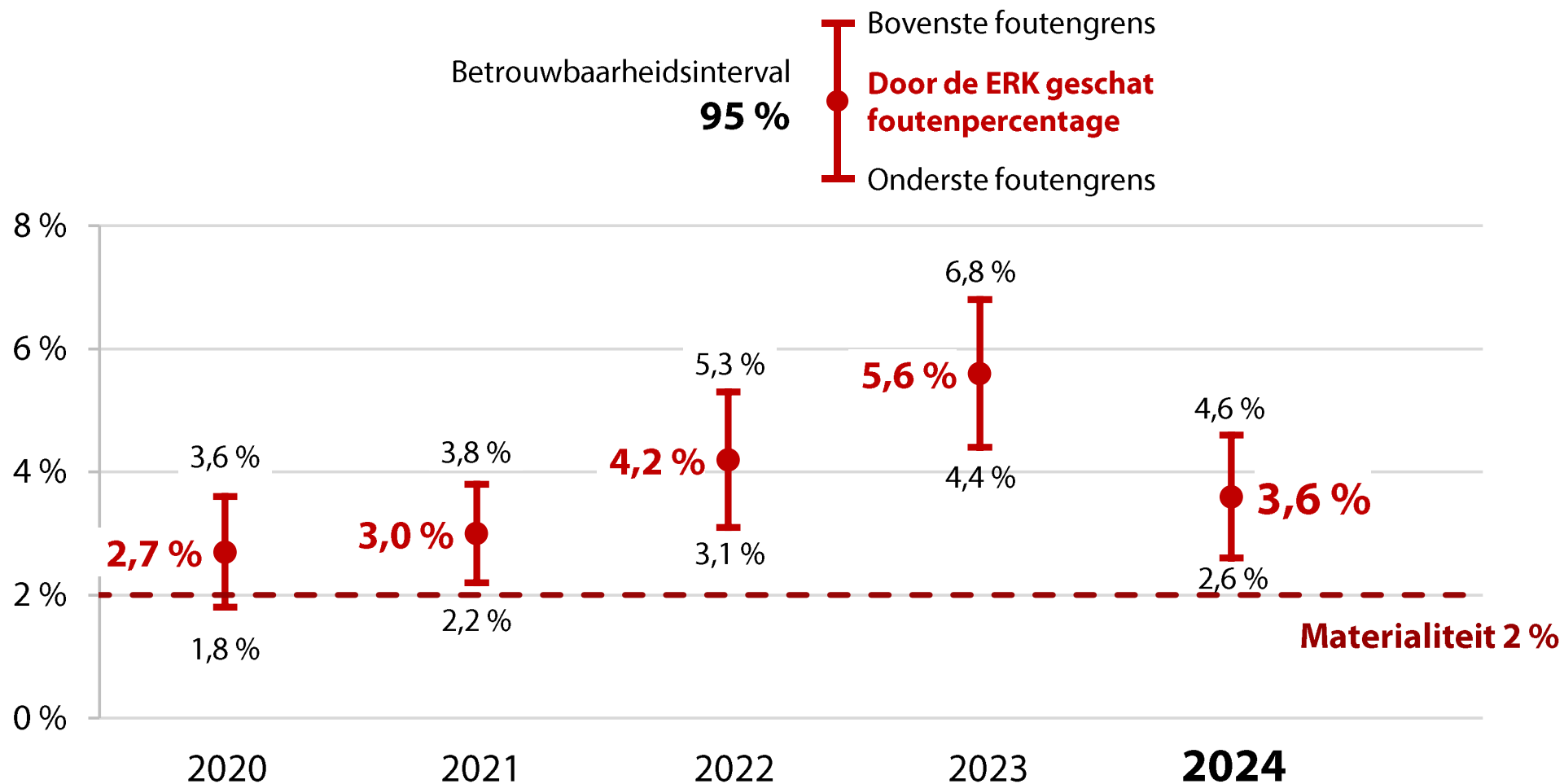
Onze verklaringen over 2024

1. Jaarrekening	Goedkeurend
2. Rechtmatigheid ontvangsten	Goedkeurend
3. Rechtmatigheid uitgaven	Afkeurend
4. Rechtmatigheid betaling herstel- en veerkrachtfaciliteit	Met beperking

Rechtmatigheid van de uitgaven

Afkeurend

Cohesie – rechtmatigheid – niet subsidiabele kosten

Doel van het project: bevordering bewustwording en actieve ondersteuning van medewerkers en management met betrekking tot de specifieke aspecten van de ARBO wetgeving in de branche

Vereisten:

- advieswerkzaamheden moeten aantoonbaar zijn verricht
- de geclaimde uitgaven moeten voldoen aan de subsidieregels inclusief die van de subsidieovereenkomst

Bevindingen:

- enkele door ons geselecteerde facturen bevatte advieswerkzaamheden waar niet vastgesteld kon worden dat deze waren verricht
- sommige reiskosten waren onaannemelijk of gelieerd aan niet voor subsidie in aanmerking komende dienstverlening

Cohesie – rechtmatigheid – niet subsidiabel project

Doel van het project: verstrekken van leningen aan MKB ondernemingen met rentesubsidie

Vereisten: uitsluiting van financiering van

- onroerende zaken
- (in)directe financiering van persoonlijke leningen

Bevindingen:

- de eindbegunstigde onderneming kocht een reeds verhuurd woonhuis met zwembad
- het huis was al aan de grootaandeelhouder verhuurd en de huur werd voortgezet tegen een huurprijs onder de marktwaarde
- de verkoper van het huis (de bemiddelende bank) verleende de gesubsideerde lening wetende dat deze lening, gegeven het object en doel van de lening, niet aan de subsidievoorwaarden voldeed.

Een vergelijkbare bevinding rapporteerden wij in ons jaarverslag over 2023.

Cohesie – wel rechtmatig, maar niet kosteneffectief

Doel van de projecten: (1) renovatie van een monumentaal pand
(2) vermindering van het overstromingsrisico

Beoordeling: aanbestedingsprocedure

Vereiste: zuinigheid als beginsel van goed financieel beheer vereist niet alleen prioriteit voor passende kwaliteit, kwantiteit en tijdigheid, maar ook voldoende aandacht aan de best mogelijke prijs.

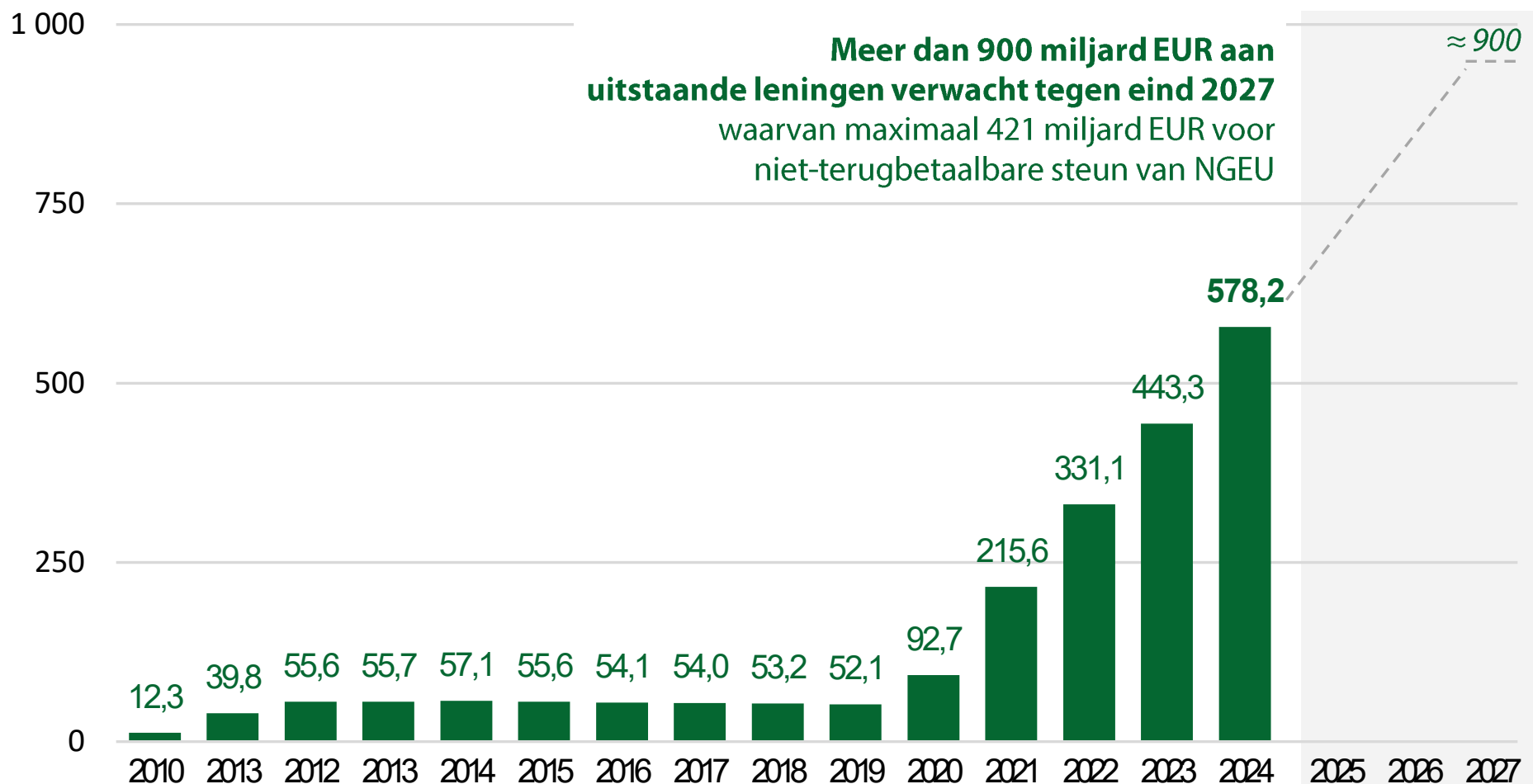
Bevindingen:

- gunningscriterium was de “economisch meest voordelige inschrijving”
- de aanbestedende diensten wogen de prijs met een factor van 10% terwijl een wegingsfactor van minder dan 30% normaalgesproken te laag is om een aanzienlijk effect op het resultaat te hebben
- voor de twee projecten zou een hogere wegingsfactor voor de prijs, zelfs nog onder de 30%, tot de selectie van een andere aanbieder geleid hebben
- hoewel de wegingsfactor van 10% in overeenstemming met nationale aanbestedingsregels was, vinden wij dat dit een risico is voor de kosteneffectiviteit

Opgenomen leningen

(in miljard EUR)

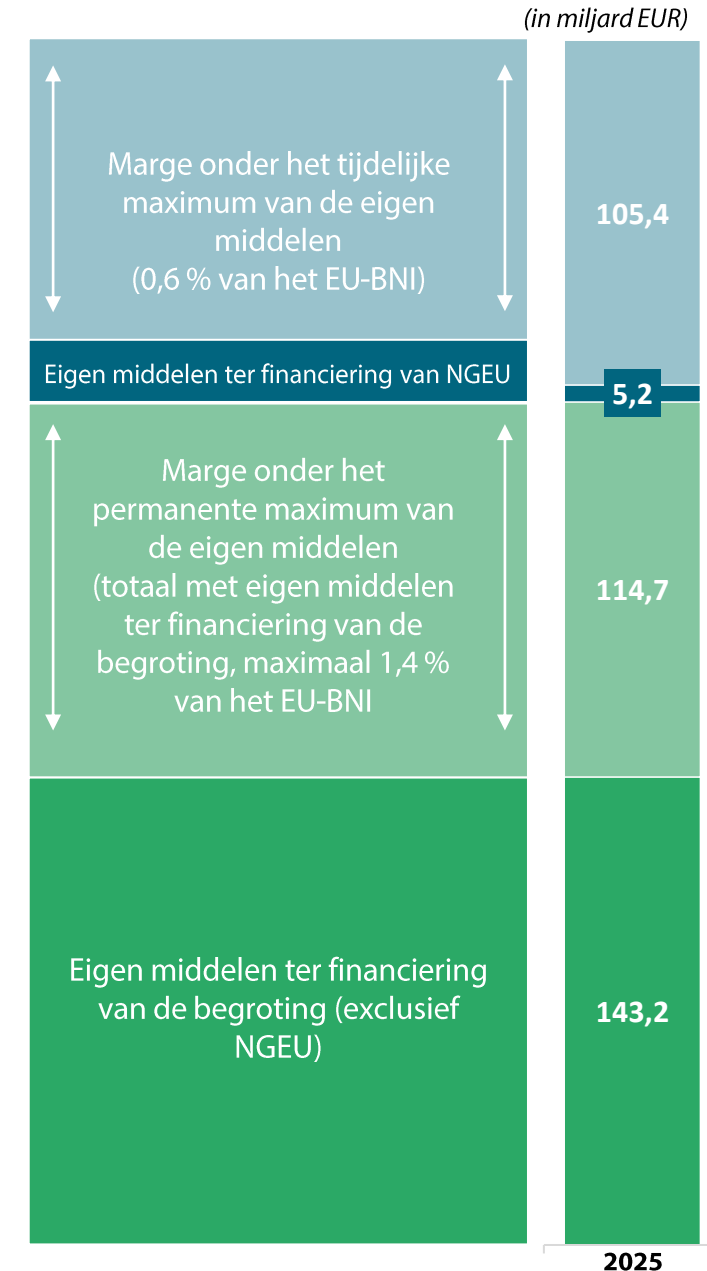

Dekking (‘marge’ of ‘headroom’)

In de praktijk fungeert de marge (‘headroom’) als laatste redmiddel voor investeerders als de EU haar schuld niet kan aflossen:

- Eerst moet de Commissie maatregelen nemen onder de bestaande begroting
- Daarna kan de Commissie om aanvullende bijdragen vragen

De marge/headroom vormt een juridische verbintenis voor de lidstaten.
(zie paragraaf 2.38 van het jaarverslag)

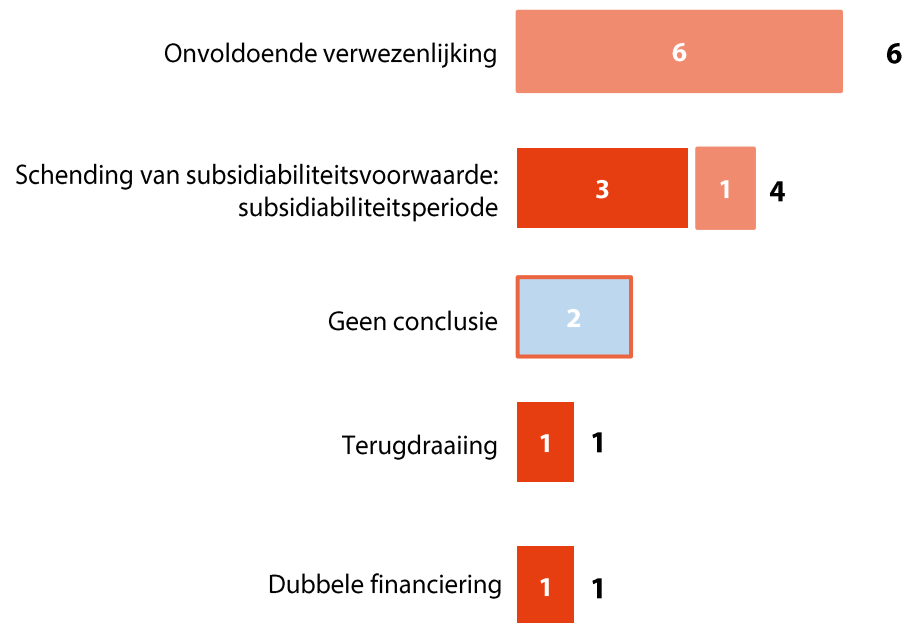
Herstel- en veerkrachtfaciliteit

Wat onze onderzoeken zeggen over de
toepassing van het model voor het
aankomende meerjarig financieel kader

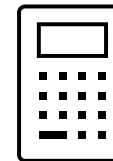
Herstel- en veerkrachtfaciliteit - rechtmatigheid

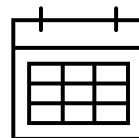

Herstel- en veerkrachtfaciliteit - rechtmatigheid

Mijlpaal 408 Spanje: Aanpassing van de berekeningsperiode voor de berekening van het ouderdomspensioen

Vereiste: voldoende verwezenlijking van de mijlpaal

Bevindingen:

- De door de Commissie gehanteerde rechtvaardiging voor de naleving was de inwerkingtreding op 1 april 2023 van het Koninklijk Wetsbesluit 2/2023 van 16 maart 2023
- Echter sommige belangrijke bepalingen met betrekking tot de twee belangrijkste vereisten in het uitvoeringsbesluit treden pas op 1 januari 2026 in werking

Conclusie:

- Onvoldoende verwezenlijking, omdat daarvoor de relevante bepalingen van de wet van toepassing moesten zijn, dat wil zeggen in werking moesten zijn getreden, en niet alleen maar moesten zijn vastgesteld of gepubliceerd

Herstel- en veerkrachtfaciliteit - rechtmatigheid

Mijlpalen F1G en F2G Polen: (1) Inwerkingtreding van een hervorming ter versterking van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbanken en (2) herstel impact van tuchtrechtelijke beslissingen en zaken betreffende gerechtelijke immuniteit

Vereiste: voldoende verwezenlijking van de mijlpaal

Bevindingen:

- De Commissie heeft de mijlpalen als voldoende verwezenlijkt aangemerkt en kon daardoor twee RRF betalingen aan Polen doen van in totaal 6,9 miljard euro
- Wij merken op dat deze kwestie momenteel het onderwerp is van een lopend verzoek om een prejudiciële beslissing van het Europese Hof van Justitie in zaak [C 517/24](#)

Conclusie:

- In afwachting van een definitieve uitspraak van het Europese Hof van Justitie over deze kwestie trekken wij in dit stadium geen conclusie over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de kamer voor beroepsaansprakelijkheid en dus ook niet over de voldoende verwezenlijking van deze mijlpalen

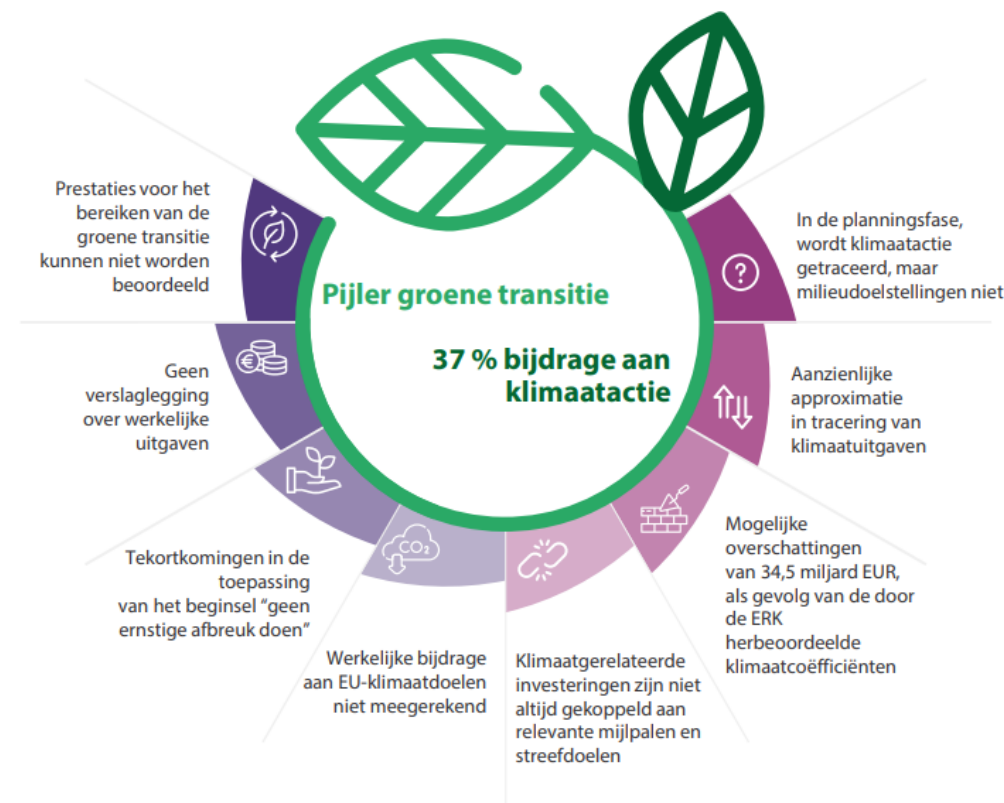
Herstel- en veerkrachtfaciliteit

De RRF bood een stimulans om te investeren in klimaatactie en de groene transitie. In de opzet van de faciliteit troffen wij echter tekortkomingen aan die we bij de beoordeling van de uitvoering ervan hebben bevestigd. Wij concluderen dat de tekortkomingen die in figuur 14 worden samengevat en hieronder worden toegelicht de verwezenlijking van de doelstellingen ten aanzien van de groene transitie in twijfel trekken.

Selectie uit figuur 14:

- Prestaties voor het bereiken van de groene transitie kunnen niet worden beoordeeld
- Mogelijke overschattingen van 34,5 miljard euro (herbeoordeling ERK)
- Klimaatgerelateerde investeringen zijn niet altijd gekoppeld aan relevante mijlpalen en streefdoelen
- Werkelijke bijdrage aan EU-klimaatdoelen niet meegerekend

Figuur 14 — Tekortkomingen bij het ontwerp en de uitvoering van de RRF ten aanzien van de groene transitie

Bron: ERK.

Herstel- en veerkrachtfaciliteit

NL

2025

10

Mate waarin met RRF-hervormingen gevolg is gegeven aan individuele arbeidsmarktgerelateerde sub-landen specifieke aanbevelingen

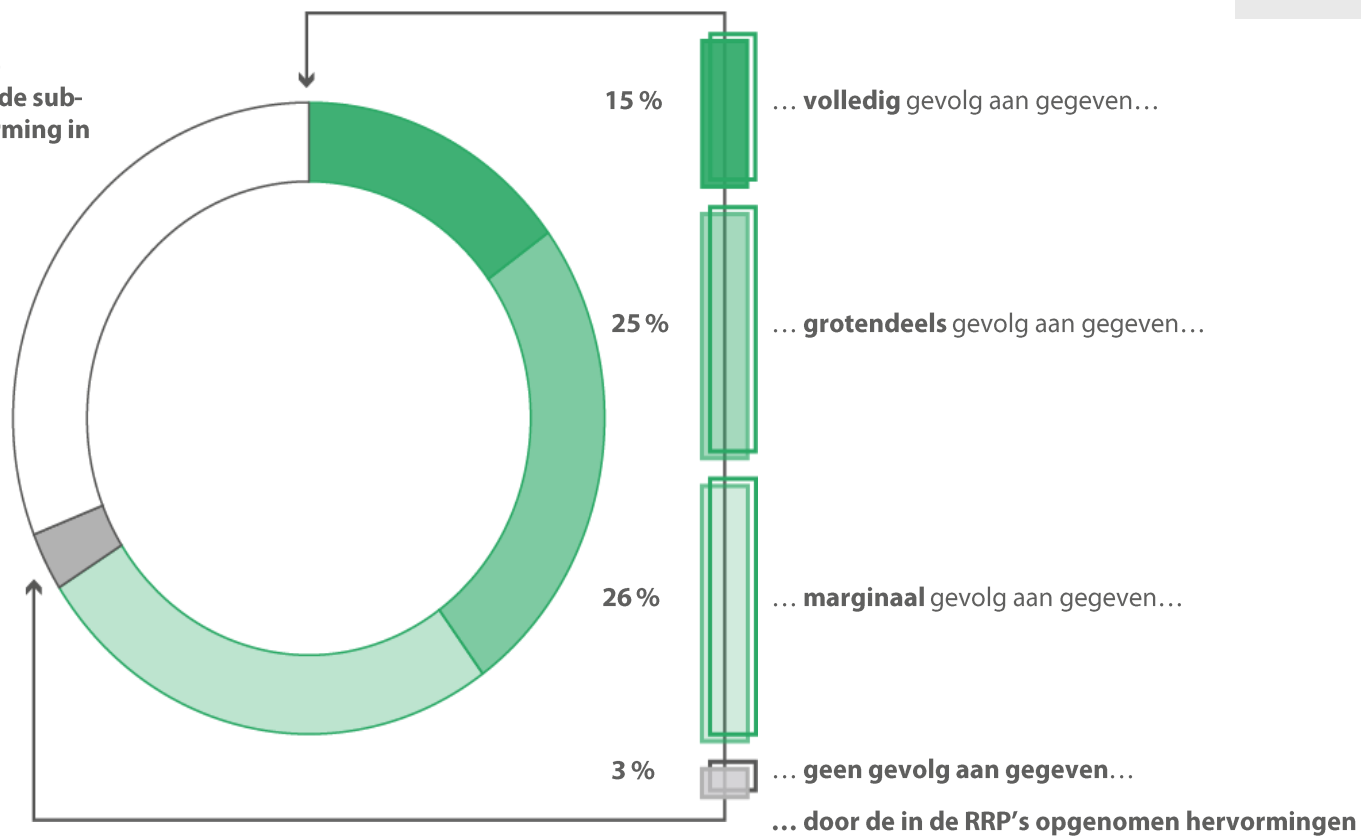
Speciaal verslag

**Arbeidsmarkthervormingen
in de nationale herstel-
en veerkrachtplannen**

Enkele resultaten, maar onvoldoende
om structurele uitdagingen aan te pakken

Arbeidsmarktgerelateerde sub-LSA's ...

Voor 31 % van de
arbeidsmarktgerelateerde sub-
LSA's was er geen hervorming in
het RRP

Herstel- en veerkrachtfaciliteit

Speciaal verslag

Steun uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit voor de digitale transitie in de EU-lidstaten

Een gemiste kans om met strategische focus in te spelen op digitale behoeften

Tabel 3 — Onze beoordeling van de resultaten van de maatregelen uit de steekproef die door de lidstaten voltooid zijn verklaard

	Beoordeling van de resultaten				
	Niet alle acties zijn voltooid	Geen bewijs van resultaten	Beperkte resultaten	Significante resultaten	Totaal
Denemarken		2		3	5
Frankrijk	1			2	3
Italië	1		2		3
Luxemburg		1		1	2
Roemenië		1		1	2
Totaal	2	4	2	7	15
	13,3 %	26,7 %	13,3 %	46,7 %	100,0 %

Bron: ERK.

Doelmatigheidsonderzoeken uitgelicht

Belastingconcurrentie

Militaire mobiliteit

Interne markt - belastingconcurrentie

Figuur 7 — Aantal belastingregelingen aangemeld bij de Groep gedragscode per lidstaat in de periode 1998-2023

Bron: ERK, op basis van openbare gegevens.

Slechts een van de vijf bezochte lidstaten beschikte over een prestatiekader om de doeltreffendheid van de maatregelen te beoordelen

91 Van de vijf bezochte lidstaten had alleen Nederland een prestatiekader opgezet om de doeltreffendheid te meten van de instrumenten die zijn ingevoerd om schadelijke belastingregelingen en ontwijking van vennootschapsbelasting te bestrijden. Daarnaast publiceerde de Nederlandse overheid in oktober 2023 een [verslag](#) waarin ze de doeltreffendheid van een aantal maatregelen monitort op basis van cijfers van De Nederlandsche Bank.

Speciaal verslag

Bestrijding van schadelijke belastingregelingen en ontwijking van vennootschapsbelasting

De EU heeft een eerste verdedigingslinie opgezet, maar de wijze van uitvoering en monitoring van de maatregelen vertoont tekortkomingen

Defensie – militaire mobiliteit

NL

2025

04

Figuur 1 — Voorbeelden van kwesties inzake militaire mobiliteit in de EU

1

Eén EU-lidstaat vereist momenteel **45 dagen van tevoren een kennisgeving bij vergunningen voor grensoverschrijdende verplaatsingen**. Dezelfde lidstaat heeft echter wel binnen één dag vergunningen afgeleverd voor verkeer van militaire uitrusting naar Oekraïne, toen er sprake was van urgentie.

2

Tanks uit één EU-lidstaat kregen geen toestemming om door een andere lidstaat te rijden omdat **het gewicht ervan de in het verkeersreglement vastgestelde grenzen overschreed**.

3

Zware militaire uitrusting van een EU-lidstaat kon een militaire basis in een andere lidstaat niet bereiken omdat een **brug** die moest worden gebruikt **alleen licht verkeer kon dragen**. Uiteindelijk moest een aanzienlijke omweg worden gemaakt.

Opmerking: Wegens de gevoelige aard van dit onderwerp, identificeren we de betrokken belanghebbenden niet.

Bron: ERK.

Speciaal verslag

Militaire mobiliteit in de EU

Niet op volle snelheid door tekortkomingen in het ontwerp en belemmeringen onderweg

Ons werk gaat door

- Voortzetting RRF analyse
 - RRF hervormingen van het ondernemingsklimaat
 - Transparantie en traceerbaarheid
- Doelmatigheidsonderzoeken naar onder andere:
 - Financiële correcties door de Commissie voor cohesie-uitgaven
 - Samenwerking van EU organen in de bestrijding van fraude
 - Kritische grondstoffen voor de energietransitie
- Adviezen over de Commissievoorstellen voor het MFK 2028-2034

Presentatie jaarverslag 2024 van de Europese Rekenkamer aan de commissies Europese Zaken en Financiën van de Eerste Kamer

gepresenteerd door
Stef Blok
lid Europese Rekenkamer

Wilt u meer weten over ons werk?

Bezoek onze website: eca.europa.eu

Volg ons op X (voorheen Twitter) [@EUAuditors](https://twitter.com/EUAuditors)

Bekijk onze pagina op LinkedIn en Facebook

Bekijk onze video's op YouTube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

Neem contact met ons op: ECA-INFO@eca.europa.eu

